

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Sendt til: euogerhverv@lbst.dk
Ref.: J.nr. 20-0162-000005

14. april 2020

Høringsvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål for 2020

Friluftsrådet takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål for 2020.

Friluftsrådet anerkender, at det nye udkast til bekendtgørelse er et skridt i den rigtige retning set i forhold seneste bekendtgørelse, men bemærker dog også, at der stadig er rum for en række forbedringer i tilskudsordningen i forhold til at realisere det overordnede formål om *"at bidrage til, at sikre stabile levesteder for de arter, som er tilknyttet skov"* samt i forhold til at sikre befolkningens rekreative muligheder i skovene, der modtager tilskud.

Grundlag for opdateringen af tilskudsordningen

Friluftsrådet havde gerne set, at der var et klart grundlag for opdateringen af tilskudsordningen, så det var transparent, hvad forslaget til ændringer faktisk var baseret på af erfaringer og videnskabelige anbefalinger. Hvad har virket ved den gamle tilskudsordning, og hvad har ikke? Hvad har effekten set i forhold til formålet med ordningen været? Og hvad har været de mest omkostningseffektive indsatser? Uden en evaluering af indsatsen er det usikkert, om den opdaterede tilskudsordning effektivt vil bidrage til at skabe den bedre biodiversitet i de danske skove, som var formålet med Aftale om naturpakke 2016.

Den opdaterede ordning er blandt andet baseret på en prioritering af tilskud til privatejede arealer med naturmæssigt værdifuld skov. Det er grundlæggende en fornuftig tilgang. Det illustrerer dog samtidig også behovet for en national kortlægning af naturmæssig værdifuld skov på private arealer, som der også fra andre sider er peget på, som en væsentlig mangel i forhold til indsatser for biodiversiteten på de privatejede skovarealer. Uden denne kortlægning, kan det ikke forventes, at midlerne i tilskudsordningen kan anvendes tilstrækkeligt effektivt og målrettet.

Formål med tilskudsordningen

Som det også fremgår af høringmaterialet udspringer tilskudsordningen af Aftale om naturpakke 2016. En del af denne pakke omfatter også udlæg af anden biodiversitetsskov på statslige arealer. Da begge ordninger udspringer af samme politiske aftale, er det uklart, hvorfor der er forskelle mellem definitionen på anden biodiversitetsskov for privatejede arealer og offentlige arealer, ligesom der lægges op til forskelle mellem den anbefalede forvaltning af arealerne. Fx følger indholdet af ekstensiv skovdrift på private arealer ikke de overordnede anbefalinger for hugst og dødt ved mv., som er foreskrevet i Naturstyrelsens "Overordnede retningslinjer for forvaltning af skov til biodiversitetsformål" (2018).

Der ligger et meget stort arbejde til grund for både udpegning af arealer til urørt skov og anden biodiversitetsskov, samt til den anbefalede forvaltning heraf. Den viden kunne med fordel inddrages mere direkte i tilskudsordningens udmøntning, hvilket også kunne bidrage til at gøre indsatserne mere evidensbaserede, hvilket blev fremhævet som en mangel blandt skovejerne på interessentmødet den 23. august 2019 om udvikling af biodiversitetsskovordningen jf. referatet herfra.

Ud over forskelle i forvaltningen af arealerne er der også lagt op til forskelle i forhold til varigheden af tiltagene. Mens den statslige udpegning er varig, kan indsatserne på de private arealer være helt ned til kun 5 år. Det er ikke klart, om de store forskelle i forhold til indhold og varighed er i overensstemmelse med aftaleteksten i naturpakken og dens opgørelser af hhv. urørt skov og anden biodiversitetsskov på privatejede arealer (forventet 3.300 ha), hvilket bør klarlægges i det videre arbejde med tilskudsordningen, hvis det ikke allerede er sket.

I det omfang det vurderes, at der ikke kan gennemføres indsatser på de private arealer, der er lige så effektive som tiltagene på de statslige arealer, bør det grundlæggende overvejes om sammensætningen af tiltag/virkemidler og tilskudssatser er rigtig i ordningen.

§ 15 og bilag 7

I udvælgelsen af ansøgninger er der lagt op til en prioritering på baggrund af skovnaturtyper, mens der ikke er nogen prioritering i forhold til kvalitet af projekterne dvs. hvilke aktiviteter projektet indeholder. Som det også fremgår af litteraturen, der blev refereret til i invitationen til interessentmødet den 23. august 2019 (Johansen et al 2013: Evaluering af indsatsen for biodiversitet i de danske skove 1992-2012) er der meget stor forskel på den forventede effekt af de forskellige tiltag for biodiversiteten. Her har græsning og sløjfning af dræn fx en samlet score på hhv. 18 og 17 point, mens stop for pesticidanvendelse og gødskning kun scorer 3 point. Ligeledes fremhæves det i Friis Møller et al rapporten (2018) ”Anbefalinger vedrørende omstilling og forvaltning af skov til biodiversitetsformål”, at ”Vandstanden er en af de enkleste, billigste og hurtigst virkende dynamiske faktorer til at skabe variation og levesteder, herunder dødt ved og lysninger.” Da der er således er meget store variationer i forhold til effekten af de forskellige tiltag, som indgår i tilskudsordningen, mener Friluftsrådet, at prioriteringen af projekter også bør ske på baggrund af projektets forventede effekt. Friluftsrådet mener endvidere, at der bør være mulighed for at kunne prioritere varige tiltag under ordningen, som en sidste faktor i prioriteringen, da kontinuitet ligeledes er afgørende for biodiversiteten.

§ 3

Under de foreslåede virkemidler glimrer ”ild” ved sit fravær. Det er uklart, hvorfor det ikke er medtaget, da det ellers er et af de centrale virkemidler på linje med hydrologi og græsning i Friis Møller, P. et als rapport nævnt ovenfor. Da det er et af de centrale virkemidler, som forskerne peger på, bør det også inddrages i tilskudsordningen.

§ 23

I forhold til tilskuddet for fastholdelse af naturlig vandstand har Friluftsrådet forståelse for, at det administrativt er lettere med et enkelt gennemsnitligt beløb for tiltaget. Der kan dog være meget store forskelle mellem skovområder på, hvor stort det økonomiske tab vil være for skovejeren ved at reetablere en naturlig vandstand. Kompensationsstørrelse bør derfor gøres afhængig af det forventede økonomiske tab ved etableringen af naturlig vandstand, da mange skovejere ellers potentielt vil fravælge virkemidlet, hvilket vil stå i kontrast til virkemidlets forventede effektivitet.

§ 5 og bilag 3

Sammensætningen af kravene til ekstensiv skovdrift er generelt udfordrende, da nogle skovejere afhængig af skovens gennemsnitlige alder sandsynligvis vil kunne modtage tilskuddet i 20 år uden at gennemføre væsentlige ændringer i deres drift af skoven, hvorefter de fx vil kunne fælde alle træerne efter tilskuddets udløb. Hvis tilskud til ekstensiv skovdrift opretholdes bør det derfor sikres, at der skabes væsentlig værdi i forhold til ordningens formål for skove i alle aldersklasser.

§ 9 samt bilag 2 og bilag 3

Friluftsrådet mener grundlæggende, at det bør være et krav til naturforbedrende projekter som finansieres med offentlige midler, at der også sikres offentlig adgang til arealerne, så befolkningen kan få glæde af de naturforbedrende tiltag. Det bør derfor også stilles som krav til projekterne, at der sikres adgang til skovarealerne, da det kan skabe velfærd for befolkningen og sikre en langsigtet opbakning til naturindsatserne i Danmark.

Derudover er det afgørende, at der opretholdes gode adgangsmuligheder til de skovarealer, hvor der etableres græsningsskov. Det bør således være et krav til projekter om skovgræsning, at eksisterende adgangsforhold bevares. Der skal derfor stilles krav om, at der etableres gennemgange i hegnene alle steder, hvor der allerede eksisterer stier eller veje på arealet, så befolkningens adgang ikke forringes unødigt ved etableringen af græsningsskovene. Gennemgangene skal give mulighed for færdsel for forskellige brugertyper.

Samtidig bør der også ved etablering af græsningsskov stilles krav om skiltning af hensigtsmæssig færdsel på området med græssende dyr, så flest mulige konflikter mellem dyr og brugere i området undgås jf. også Caspersen, O. & Søndergaard, F. (2020): "Friluftsliv og græssende dyr i naturplejen - Notat om mulige konflikter ved mødet mellem besøgende og dyr" udarbejdet for Naturstyrelsen. (I forhold til skiltning bør vejledningens afsnit 6.5 og 6.6 også generelt opdateres, så de bl.a. ikke henviser til skiltning ved bygning, på radrensere mv.).

Endeligt bør det præciseres under bilag 2, at der for alle projekterne er et krav, at arealet skal have naturmæssigt gavn af de gennemførte tiltag.

Det er ikke helt klart fra selve bekendtgørelsen i hvilken udstrækning arealerne pålægges fredskovspligt, men af vejledningen fremgår det, at det tilsyneladende gælder for de arealer, hvor der gives tilskud til naturlig hydrologi eller bevaring af træer til naturligt henfald. Friluftsrådet mener dog, at det i udgangspunktet bør være et generelt krav, at arealerne pålægges fredskovspligt, så tiltagene sker i skov, der også vil være skov fremover.

Med venlig hilsen

Jes Lind Bejer
Naturpolitisk konsulent